

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR STRATÉGIÁJA

A modern magyar állam és kultúra szolgálatában, 2021–2025

Alapvetés

A Magyar Nemzeti Levéltár KÖZIGAZGATÁSI feladatokat is ellátó NEMZETI, TUDOMÁNYOS és KULTURÁLIS KÖZGYŰJTEMÉNY.

1. A Magyar Nemzeti Levéltár KÖZIGAZGATÁSI feladatokat is ellátó intézmény

A Magyar Nemzeti Levéltár (a továbbiakban: MNL) jelenleg történelmi, tudományos és kulturális funkciókat ellátó intézmény, ugyanakkor kiemelkedően fontos adatszolgáltatási és jogbiztosító feladatkört is ellát. Az MNL kiszolgálja a közigazgatás és az állampolgárok, vállalkozások részére a hatósági, bírósági és gazdasági ügyek intézéséhez szükséges *hiteles iratokat*. Az MNL egyrészt ellenőrzi és szakmailag segíti az állami szervek iratkezelését, átveszi a közigazgatási és hatósági szereplőktől (egyes esetekben a gazdasági társaságoktól is) a maradandó értékű iratokat, és ezeket eredeti állapotukban hosszú távon megőrzi. Ennek a funkciónak az ellátása viszont már jóval túlmutat a kulturális szerepkörön, és a kulturális területet szabályozó magatartási normáktól eltérő szabályrendszer, valamint új szolgáltatási logika alkalmazását igényli. Erre a funkcióra reagálva készült az MNL adatszolgáltatásokat és állampolgári megkereséseket hatékonyan kiszolgáló *elektronikus ügyintézési rendszere* is, amely már az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény alapján biztosítja az MNL igazgatási folyamatainak ellátását.

2. A Magyar Nemzeti Levéltár NEMZETI intézmény

Az MNL nemzetben gondolkodik és cselekszik. Az egyetlen olyan közgyűjtemény, amelyet jogszabály kötelez arra, hogy hungarikát gyűjtsön [lásd az 1995. évi LXVI. törvényt a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről, amelynek 17. §-a 2. d. pontja szerint „feltárja, nyilvántartja és gyűjti (másolatban beszerzi vagy megvásárolja) a magyar vonatkozású külföldi levéltári anyagot”]. Ezen túlmenően is kiterjed küldetése a határokon túlra. Felelősséget érez minden magyar vonatkozású iratért (Beregszásztól Moszkváig és Adelaidetől Clevelandig), bárhol is legyenek azok a világon. A cél nemcsak az iratok eredetiben vagy másolatban történő megszerzése és hazaszállítása, hanem a hungarika-iratok minél szélesebb körben történő feltárása és megmentése, akár a helybeni megőrzés biztosí-

tása a magyar nemzet jelentős történeti múltja iránti tisztelet jegyében, és a magyarság jövője érdekében.

3. A Magyar Nemzeti Levéltár TUDOMÁNYOS intézmény

A Magyar Nemzeti Levéltár és jogelődei tudományos intézményként is működtek. A levéltárakban magasan kvalifikált szakemberek foglalkoztak a történeti iratok kezelésével és megőrzésével – a levéltártannal, továbbá a történeti iratok feldolgozásával és közzétételével –, a történettudománnyal. A 21. században, a digitális átállás, az elektronikus iratok korszakában meggyőződésünk: a Nemzeti Levéltárnak úgy kell tudományos intézménynek lennie, hogy *a legmodernebb technológiákkal dolgozza fel* a magyar nemzet legnagyobb információs bázisát, a rábízott 300 kilométernyi iratot. Ezért a közgyűjtemények közül elsőként elkezdtünk a mesterséges intelligenciával és a neurális hálókkal dolgozni, hogy olyan tartalmakat nyerjünk ki az iratokból, amelyek a fenntartó magyar állam és a társadalom számára is komoly haszonnal járnak. Így közelítünk például a Nemzeti Levéltár által őrzött legteljesebb magyar anyakönyvi állományhoz, az állam szerveinek legteljesebb körű nyilvántartásához, a legnagyobb magyar névtérhez és az egészségügyi nyilvántartásokhoz.

4. A Magyar Nemzeti Levéltár KULTURÁLIS intézmény

A nemzeti kultúra legfontosabb elemei a nemzetközi viszonyrendszerbe helyezett nemzeti történelem és a nemzeti identitás. Születésünk pillanatától az első közösség, ami körülvesz bennünket, az a család. Életünkben a legerősebb kötelékek a *családi* kapcsolatok. Ahogyan növekszünk, fejlődünk, megismerjük *lakóhely*ünket, környezetünket, barátokra, ismerősökre lelünk. A másik legfontosabb identitás, ami életünk során meghatároz bennünket, az a lokális, helyi azonosságtudatunk. Az ember harmadik szintű, tágabb közösségélménye akkor alakul ki, amikor ráébred, hogy egy *nemzethez*, egy *vallási* közösséghez, egy *kultúrához* tartozik. Akkor beszélhetünk egészséges nemzetről, ha az állampolgárok családi, helyi és nemzeti, vallási és kulturális kötelékei erősek! A levéltáraknak, Magyarország Nemzeti Levéltárának óriási szerepe van és lesz a jövőben mindig is, hogy az állampolgárok identitását megerősítse a nemzet megmaradásának, jólétének és gyarapodásának érdekében.

Vezetői összefoglaló

A magyar történelmi fejlődés során, az írásbeliséggel egy időben kialakult irattárak, majd a belőlük kifejlődő levéltárak többnyire a fenntartó uralkodóhoz, majd az állam irányításának legbelső köréhez tartoztak. Így volt ez az Országos Levéltár (*Archivum Regni*), majd a megyei levéltárak esetében is. A 2012-ben kormányzati

szándék alapján megvalósított levéltári integráció, amelynek nyomán létrejött az Országos Levéltár és a megyei levéltárakat egyesítő Magyar Nemzeti Levéltár, jó példája a sikeres központosításnak (az Országos Levéltár mellett a 19 megyében 78 telephelyen működik az MNL intézményrendszere). A Magyar Nemzeti Levéltár által egységbe foglalt szervezet a „zászlóshajó”, *nemzeti stratégiai intézmény*. Az MNL rendszerén kívüli öt városi fenntartású levéltár, négy állami fenntartású szaklevéltár, továbbá az egyetemek által fenntartott 17 felsőoktatási levéltár és a 37 egyházi/felekezeti, valamint egyetlen politikai párt (MSZP) által fenntartott nyilvános magánlevéltár működik Magyarországon. Meggyőződésünk, hogy a Magyar Nemzeti Levéltárban eddig kialakított szakmai és tudományos kompetenciák kiváló alapot képeznek a jövőt célzó elképzeléseinkhez, amelyek mentén hatékonyabban szolgálhatja a Levéltár az állam és a társadalom érdekeit. A Nemzeti Levéltár mint kultúrstratégiai intézmény irányt fog mutatni és mércét fog szabni a többi magyar levéltár számára is.

Javasoljuk, hogy az MNL alakuljon át KÖZPONTI HIVATALLÁ, ami által megvalósíthatónak látjuk a következő öt éves stratégiánkban kitűzött céljainkat:

- 1) a Magyar Nemzeti Levéltár bekapcsolódása a digitális ökoszisztémába,
- 2) új informatikai technológiák, a mesterséges intelligencia alkalmazása a Magyar Nemzeti Levéltárban, ami elősegíti
- 3) a Magyar Nemzeti Levéltár őrizetében lévő iratoknak a jelenleginél szélesebb körű hasznosítását,
- 4) a Magyar Nemzeti Levéltár hatékonyságát az e-közigazgatási feladatok ellátásában.

Mіндеzen célok hozzájárulnak a levéltárak 21. századi megújulásához, egyben az állam hatékonyabb működéséhez. A levéltárak nem poros iratőrzők, hanem a múlt, a jelen és a jövő információinak hordozói, az állam tevékeny segítői.

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR RÉSZLETES STRATÉGIÁJA

I. Elérni kívánt célok

1) A Magyar Nemzeti Levéltár bekapcsolódása a digitális ökoszisztémába

A nemzeti kulturális örökség részeként a levéltári dokumentumok digitalizálása alapvető fontosságú társadalmi érdek és megkerülhetetlen állami feladat, mert az információs társadalom mennyiségileg több, minőségileg jobb, és mind gyorsabban megszerezhető információt igényel. A kulturális örökség digitalizált dokumentumai és az archivált digitális tartalmak elsődleges forrásként szolgálnak a kutatás, az oktatás és a tartalomfejlesztés számára. A Magyar Nemzeti Levéltár mára több milliós – Európában is jelentős mennyiségű, és több hazai, valamint

európai portálon is megjelenő – digitális tartalma és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások a nemzeti adatvagyon fontos részét képezik.

2) Új informatikai technológiák, a mesterséges intelligencia alkalmazása a Magyar Nemzeti Levéltárban

Az identitásteremtés területén a levéltárak kiaknázhatatlan tárházai azoknak a dokumentumoknak, amelyekben szerepel bármely személy, család vagy hely neve az írásbeliség kezdetéig visszanyúló információkkal. Az archívumok és az anyakönyvek előrehaladott digitalizálásának köszönhetően nemcsak hatalmas családfákat lehet újjáépíteni, hanem őseink társadalmi hálózatait is. A családok múltjának, a születési és lakóhely történetének gépi feldolgozását támogató technológiák a személyes múlt megértésének új tapasztalatához segítenek hozzá, megerősítve az állampolgárok családi, valamint helyi és nemzeti identitását.

3) A Magyar Nemzeti Levéltár őrizetében lévő iratok a jelenleginél szélesebb körű társadalmi hasznosítása

A nemzeti kultúra legfontosabb elemei a nemzetközi viszonyrendszerbe helyezett nemzeti történelem és a nemzeti identitás. A levéltáraknak, Magyarország Nemzeti Levéltárának óriási szerepe van és lesz a jövőben mindig is abban, hogy az állampolgárok identitását megerősítse a nemzet megmaradásának, jólétének és gyarapodásának érdekében.

II. Feladatok

1) Háromszintű aggregációs modell megvalósítása

a) A digitális tartalmak primér előállítási, gyűjteményezési és feldolgozási szintjét az egyes levéltárak jelentik. Az egyes intézmények feladata a digitális tartalmak létrehozása/gyűjtése, feldolgozása, megőrzése és szolgáltatása. Ebből a szempontból az MNL mindenképpen „zászlóshajó”, hiszen az országos lefedettséggel, az általa őrzött iratanyag mennyiségével és jelentőségével (helyi és országos szinten is) meghatározza a magyar levéltárügyet.

b) Szakági aggregátorként az MNL intézményi feladata az egyes közgyűjteményi területek digitális tartalmainak összegyűjtése, szakági aggregációs szolgáltatás működtetése és az adatok továbbítása a Nemzeti Adattár Projekt (NAP) felé, a kapcsolódó feladatok koordinálása, más szolgáltatásokkal való együttműködés.

c) A szolgáltatási modell legfelső szintjén a NAP feladata a szakági aggregátorokkal való kooperáció, a tartalmak begyűjtése és közzététele, a kapcsolódó feladatok koordinálása, más szolgáltatásokkal való együttműködés.

2) A feladatok eredményes végrehajtásához szükséges eszközök

a) Egységes adattér és Media Asset Management kialakítása

A nemzetközi standardként működő OAIS – *Open Archival Information System* 2012. júniusi ajánlásában (Magenta Book) található egy komplex javaslat egy olyan rendszerre, amely a felhasználó és a levéltár szakemberei közötti egységes *asset management* üzemeltetését teszi lehetővé. Az új Data Management a korábban általános és még sok helyen ma is használatos heterogén adatstruktúrát egységes adattérben kezeli. Az MNL ennek a környezetnek a kialakításán dolgozik. Ez lehetővé teszi majd, hogy megteremtjük a Mesterséges Intelligencia modulok hosszú távú integrálását a rendszereinkbe. Ezek a modulok már az adattér kialakításában is segítségünkre lehetnek (interaktív fejlesztési szemlélet) a levéltár által tervezett pilot projektek (pl. a Szovjetunióba hurcolt magyarok kartonjai, anyakönyvek, egészségügyi kartonok stb. feldolgozása) során.

b) Kognitív rendszerek bevezetése a digitalizáció felgyorsításához

Középtávon a legfontosabb lépés a jelenlegi levéltári adatállomány belső tartalmának kereshetővé tétele. Ehhez az iratok átvételekor kell lépéseket tenni. A jelenleg már digitalizált, mély tartalmában még nem feldolgozott, de levéltári index állományba vett médiák (anyakönyvi adatbázis, mikrofilm stb.) feldolgozása stratégiai alap a hosszú távú célok eléréséhez. A kognitív OCR bevezetése lehetővé teszi, hogy a karakter felismertetési szempontok egy közös szerveren tárolódjanak, és ne vesszenek el. Így hálózaton belül a rendszer folyamatosan tanul, és létrehoz egy olyan tudásbázist (írásjel, kézirás, írógép típusok stb.), ami 1-2 éven belül exponenciálisan felgyorsítja a folyamatot. Ebben is segítségünkre lehet a Mesterséges Intelligencia, mivel ez nem karakter vagy szóképek azonosságokat tanul, inkább matematikai módszerekkel azonosít ismétlődési mintázatokat.

c) Mesterséges Intelligencia (MI)

Az MI hatékonyan támogathatja a kognitív rendszereket, a szakmai és kutatói munkát, az adatok újrastrukturálását. Olyan problémákra nyújt megoldást, mint a személyes adatvédelem korlátai, vagy a rejtett kapcsolatok felderítése látszólag egymástól független irattípusok (adattípusok) között. Segítségével fejleszthető és pontosítható a levéltári névtér, keletkezési adatokat deríthet fel (idő, földrajzi adatok). Bevezetéséhez az egységes adattérben új szemléletű adatbázis-kezelést kell kialakítani. Szükséges egy gráf adatbázis felépítése. Több ilyen rendszer létezik, akár nyílt forráskóddal, de ennek kiválasztása egy komoly adatmérnöki előkészítést igényel, hiszen ez lesz az adattér és a keresőmotor fundamentuma. Ilyenek például *HortonWorks Sandbox*, *Apache Spark*, *AWS*, *Google*, *Azure* stb. Kiválóan alkalmazható az MI például a fotó- és képfelismerésben, képfeldolgozásban is. Támogathatja az anyakönyvi adatok publikussá tételét, mivel alkalmas a jogi szabályozásnak megfelelően felismerni és elkülöníteni a bejegyzési rovatokat. Alakzat

és tárgyfelismerő motorral azonosíthat családi címereket, pecsétet, szignókat. Arcfelismerő rendszerét a fotó-feldolgozásban lehet alkalmazni (eltérő időben ugyanarról a személyről készült fotók összehasonlítása, megfeleltetése), kiegészítve ezzel például a névterek szolgáltatásait. Az egységes nemzetközi adatrendszer segítségével (OAI-PMH, *Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting*) összekapcsolódhatnak metadata szinten más, nagyobb adat-klaszterrel (MTVA, OSZK, de akár állam- és közigazgatási rendszerekkel is), hazai, és akár nemzetközi szinten is. Egy sikeres, több ezer, több százezer adatot kezelő levéltári pilot megoldást kínálhat jelentősebb állami igények kielégítéséhez is.

d) Adatvagyon és adatbányászat az online térben

A levéltári analóg adatvagyon mérhetővé és értékesíthetővé kell tenni. Ebben az esetben nem csak a méretekről (TeraByte, PetaByte, ExaByte) van szó, hanem arról, hogy egy adatstruktúra jelenlegi értékét a hitelességének, tartalmának, strukturáltságának és zajmentes kereshetőségének összessége adja. Ez a *BigData szemlélet*. Olyan, mint egy felfoghatatlan méretű és értékű bányá. Az ebben talált értékek határozzák meg a jövőképunket és pozicionálják a levéltár, de akár a fenntartó állam adatvagyonát is. A jelen és a jövő fiatal generációi számára akkor lesz felfogható ez a vagyon, ha megfelelő applikációkon és szolgáltatásokon keresztül elérhetővé tesszük számukra, és ez a vagyon beépül a hétköznapjaikba.

Néhány konkrét példa a fenti célok megvalósítására

A Magyar Nemzeti Levéltár vezetősége az elmúlt időszakban intenzív szakmai tanácskozásokat, megbeszéléseket folytatott egyetemi oktatókkal, informatikusokkal, különféle cégek bevonásával, sőt egyes konkrét projektek kapcsán pl. orvosokkal és turisztikai szakemberekkel is. A levéltár mellett, hogy a nemzet emlékezete, a nemzet művelődési, politikai, kulturális és művészeti emlékeinek első számú őrzőhelye, egyben a modern, 21. századi digitális, informatikai világ szerves része. Olyan irányokban szeretnénk továbblépni a közeljövőben, amelyek Európában és a világon is új utaknak számítanak az irat- és információfeldolgozás területén. Ez a stratégia is erre az elgondolásra épül. Szeretnénk ennek a fejlődésnek az élcsapatához tartozni, bízva a magyar találékonyságban, felkészültségben. Az új világ már a mesterséges intelligencia segítségével fog működni. A Levéltárnak, az ország legnagyobb információgazdájának nélkülözhetetlen a MI használata. Alapvető elvárás, hogy az évszázadok során felhalmozott információ és az erre épülő tudásanyag hasznosuljon.

1) *A magyar anyakönyvi állomány MI feldolgozása.* Kizárólag a Magyar Nemzeti Levéltár rendelkezik a 17. századtól egészen 1980-ig a teljes magyar anyakönyvi állománnyal. Ez a hatalmas adatvagyon sehol másutt nem érhető így el, ráadásul az anyakönyvek közel kétharmada digitálisan is rendelkezésünkre áll. Érdeemes megfontolni, hogy az 1980-ban megszakadt anyakönyvi másodpéldányok levéltári

vezetését elektronikusan naprakésszé tegyük. Ezáltal ki lehetne küszöbölni az egy példányos állami anyakönyvi vezetésben rejlő sérülékenységet, másrészt egy rendkívül fontos projektet lehetne felépíteni. Ez a feldolgozás egyúttal megteremtené a jelenlegi elektronikus anyakönyvezés előzmény-adatbázisát is.

Egy projekt keretében a teljes anyakönyvi állomány digitalizálásra kerülne és a MI, illetve a neurális hálók segítségével össze lehetne állítani a magyar társadalom leszármazási ábráit. Ez a családtörténet-kutatásban, a családi, rokon kapcsolatok, hálózatok feltárásában piacvezető megoldás lehet. Emellett alapul szolgálna egészségügyi tudományos kutatási projektek számára is.

2) *A magyar egészségügy fejlesztése, támogatása.* A COVID-19 vírus világméretű elterjedése bebizonyította, hogy milyen sérülékenyek az egészségügyi rendszerek még a legfejlettebb országokban is. Az MNL tervezett projektje elősegítheti a hatékonyabb egészségügyi ellátást, a diagnózisok felállítását és a gyógyítást magát. Ezzel a magyar társadalom egészségi állapota jelentősen javulhatna. Az elképzelés nemcsak Magyarországon, de a világon bárhol komoly eredményeket hozhat az egészségügyi kutatás-fejlesztésben is.

A projekt lényege, hogy a levéltárak és a kórházak által kezelt egészségügyi nyilvántartásokat, pl. a patológiai jelentéseket, kórlapokat stb. (általában 50-70 évre visszamenőleg is rendelkezésre állnak) digitalizálnánk. Az adatokat a MI segítségével rendszereznének, és akár az 1. pontban vázolt anyakönyvi rendszerrel összevonva megteremtenénk a lehetőségét, hogy egy új beteg jelentkezésekor a kezelőorvos láthassa a páciens családjában a kórelőzményeket akár több évtizedre visszamenőleg. A szakemberek egyöntetű véleménye, hogy forradalmi lehetőség lenne az új beteg szakszerű ellátásában az anamnézis ilyen fokú ismerete (a közeli hozzátartozók betegségei, azok kezelése, gyógyszerzése stb.). Megteremthető a személyre szabott terápia alkalmazása.

3) *A levéltári adatvagyon turisztikai célú hasznosítása.* Az MNL vezetősége „*az okos Budai Várnegyed*” programon dolgozik, amely adaptálható bármely (magyar) településre. A levéltár központi épülete a Budai Várnegyed egyik legszebb épülete. Abból a felismerésből indultunk ki, hogy a magyar és a külföldi turisták a vári sétáik során a műemlékek sokaságával találkoznak, de amennyiben nem szervezett vezetéssel látogatják a várat, alig tudnak bármit is az őket körülvevő épületekről, szobrokról stb. Amennyiben vannak is emléktáblák, azok a legkülönbözőbb anyagokon (márvány, réz, üveg stb.), a legrövidebb információkat tartalmazzák, de szinte kizárólag magyarul. Az „*okos Budai Várnegyed*” építészeti, művelődés- és köztörténeti emlékeink feldolgozását célozza. A hazai és külföldi turisztikai igényeknek megfelelően bemutatja az épületek kultúrtörténetét, valamint a negyedhez köthető híres művészek, történelmi és közéleti személyiségek élettörténetét. Olyan telefonra, táblagépre kifejlesztett applikáció készülne, ami séta közben a helyazonosítás segítségével mutatná meg a látogatónak a környezetére vonatkozó információkat. Az már az egyedi döntésén múlna, hogy az adatok tömegéből mit olvas el, mit néz meg a látogató. A projekt turisztikai szempontból példaértékű, és

a modern technológia segítségével Budapest (vagy bármely másik partner-város) jelentősége mint intelligens város is nagymértékben emelkedne.

3) *A Magyar Nemzeti Levéltár őrizetében lévő iratoknak a jelenleginél szélesebb körű társadalmi hasznosítása*

a) *A közművelődési terület átalakítása*

Az elkövetkező időszakban a közművelődési stratégiánk központi eleme a kulturális örökség hagyományos formáinak megőrzése, új formáinak működtetése és fejlesztése (pl. az iratanyag elektronikus hozzáférhetővé tétele, alkalmazások fejlesztése). A nyitott és szolgáltató levéltár bemutatásában az intézmény közművelődési tevékenysége kiemelt fontosságú szerepet tölt be. Feladata az intézményben folyó munka „láthatóvá tétele”, a jövő levéltárképének (ki)alakítása, az ismeretterjesztő levéltár értékeinek közvetítése a nagyközönség számára. A levéltárnak meg kell mutatnia az érdeklődőknek azt is, hogy az intézmény a magyar kulturális örökség emblematikus írott forrásainak őrzője.

Ahogy többször hangsúlyoztuk, egyik legfontosabb célunk a levéltár megismeretése a külvilággal. Feladatunk felkelteni az érdeklődést a levéltárban őrzött felbecsülhetetlen értékek iránt, és ezt az érdeklődést – a nagyközönséggel való folyamatos „találkozás” révén, a marketing és a PR eszközeivel élve – fenn is kell tartanunk. Ennek érdekében a kulturális élet aktív szereplőjévé válva ápolnunk kell a már meglévő együttműködést más levéltárakkal és közgyűjteményekkel, továbbá új kapcsolatrendszert szükséges kiépítenünk. Törekszünk arra, hogy az MNL ismertsége, látogatottsága tovább növekedjen, és a közéletben elfoglalt helyét megerősítse valóságos tudományos és közművelődési jelentőségének megfelelően.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a nagy tömegeket vonzó országos rendezvényeknek van létjogosultsága, mint pl. a *március 15-i családi nap*, *Múzeumok Éjszakája*, *Kulturális Örökség Napjai*, *Kutatók Éjszakája*, amelyek nagymértékben segítik az intézmény társadalmi ismertségének és elismertségének növelését. Ezeknek a rendezvényeknek a sikerét annak is köszönhetjük, hogy központi/állami marketing- és PR-tevékenység áll mögötte. Az MNL intézményei által szervezett rendezvények, tudományos konferenciák, kiállítások a közművelődési munka egyik legfontosabb és szakmailag sok előkészítést igénylő területét jelentik. Az MNL létrejöttével több olyan kutatási projekt is megvalósult, melybe az összes tagintézményünket és azok iratanyagát bevontuk, különböző formában feldolgoztuk és hozzáférhetővé tudtuk tenni. Erre nagyon jó példák voltak mások mellett a különböző emlékekhez kapcsolódó projektek, például a Holokauszt emlékévé, a Gulag emlékévé, a *Reformáció 500*, illetve a más közgyűjteményekkel, kutatóhelyekkel közösen megvalósított programok, például a Nemzeti Emlékezet Bizottságával együtt elkészített „*Párt-Állam-Párt archontológia*”, és az „*1956-os perkataszter*” adatbázis. A jövőben is ezt az irányt szeretnénk folytatni és folyamatosan új programokkal kibővíteni. Célunk az, hogy a 21. századi igényeknek megfelelhessünk,

többek között az iratanyag digitalizálásával és az egységes, online elérhető adatbázisok készítésével. A folyamatos megújulás jegyében évente keresünk új témákat, melyekkel megszólítjuk a hozzánk látogatókat. Célkitűzésünk, hogy az évente változó időszaki kiállításaink mellett olyan állandó tárlatokat tervezzünk, melyekben bemutatjuk a magyar államiság legfontosabb, levéltárunkban őrzött iratait. Úgy gondoljuk, hogy küldetésnyilatkozatunkkal összhangban a nemzeti kulturális örökségünk írott forrásainak egyik legfontosabb őrzőhelyeként szeretnénk támogatást kapni arra, hogy minden magát magyarnak valló honfitársunk és a külföldi érdeklődő is megismerhesse ezeket a dokumentumokat. A Bécsi kapu téri épület látogatóközponttá történő átalakítása méltó teret és lehetőséget jelentene a levéltárunkban őrzött kincsek széles körű megismertetésére.

b) A levéltár-pedagógiai terület fejlesztése

A nyitott és szolgáltató levéltár koncepciójához hozzátartozik a levéltár-pedagógiai célkitűzések megvalósítása is. Kiemelt feladatunk, hogy minél több, az alap-, közép- és felsőfokú oktatási intézménybe járó diák látogasson el intézményünkbe, ismerje meg levéltárunkat és az általunk őrzött kultúrkincseket. Összefoglalva, a levéltár-pedagógia célja a problémafelvetés, komplex látásmód kialakítása a gyerekekben, hitek és tévhitek megkülönböztetése, egy adott információ sok szempontú elemzése. Lényegében lehetőséget teremtünk az iskolai ismeretek alkalmazására a levéltárban, illetve a levéltári ismeretek alkalmazására az iskolákban. Célunk a hagyományos iskolai feladatok megismertetése modern eszközökkel, kutatási lehetőségek bemutatása, eredeti források megismertetése, elhelyezése térben és időben, komoly tudás átadása játékos, interaktív formában, a fiatal korosztály bevonása, „becsalogatása” a levéltárba.

Az MNL-ben a 2012-ben létrejött integráció óta folyamatosan tartunk tematikus levéltár-pedagógiai foglalkozásokat, amelyek kínálata a *Barangoló* című, online is elérhető (<http://mnl.gov.hu/mnl/ol/barangolo>) füzetünkéből ismerhető meg. Az MNL minden tagintézménye szervez a levéltári hivatást bemutató, illetve a családtörténethez kapcsolódó, helytörténeti ismeretekre alapozó foglalkozásokat.

Nemzeti örökségünk írott emlékeinek vizsgálata, az ismeretanyagok alkalmazása szervesen összeköthető az egyes tudomány- és művészeti területekkel és a természettudományi tárgyakkal is. A levéltár-pedagógia a Nemzeti Alaptantervben megjelenő kompetenciák fejlesztését is lehetővé teszi. Az anyanyelvi kommunikáció területén a szövegolvasási és szövegértési kompetenciák erősödnek a foglalkozásokon bemutatott levéltári dokumentumok segítségével, az információszerzés és információgyűjtés készségének elsajátítása mellett a diákok képessé válnak a források kritikai elemzésére, illetve a tanult tananyagban a történelmi információkat hordozó dokumentumokból történő bővítésére, árnyalására. Célunk, hogy komplex látásmód alakuljon ki a gyerekekben egy adott forrás elemzésekor, és a források „testközelből” való megismerése révén megelevenedjenek előttük a tankönyv lapjai, így kézzelfoghatóvá, átélhetővé váljon számukra a történelem. A levéltár-pedagógia

célközönsége elsősorban a közoktatásban résztvevő, 10 és 18 év közötti tanulók, valamint a felsőoktatásban résztvevő hallgatók.

Az MNL hatalmas digitális állománnyal és adatbázisokkal rendelkezik, melyek lehetőséget adnak arra, hogy a digitális kompetencia fejlesztését, az interneten elérhető tartalmaink megismerését is elősegítsük levéltári foglalkozásainkkal és az általunk fejlesztett digitális tananyagokkal (például a reformációról, a magyarországi holokausztról, a Gulágról, az 1956-os forradalomról és szabadságharcról). A tananyagok segítségével a diákok egyéni munkával ismerhetnek meg és dolgozhatnak fel egy adott történelmi témát, de azok a közoktatásban résztvevő tanárok számára oktatási segédanyagként is hasznosíthatók. A jövőben célunk, hogy minél szélesebb skálájú tananyagra épülő foglalkozásokat biztosítsunk az iskolásoknak, amit online is elérhetővé szeretnénk tenni. Ezt a célt szolgálná egy levéltári foglalkoztató füzet is, melynek segítségével játékos formában megismertetjük a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárát és a benne őrzött kulturális örökségünket. A foglalkoztató füzethez különböző tematikájú online tananyag is készül, mely a levéltárban őrzött iratok segítségével mutatná be a Nemzeti Alaptantervben a magyar történelemre vonatkozó meghatározó jelentőségű eseményeket és azok szereplőit a középkortól a 20. századig. A füzet segítségével a diákok a kutatási módszertant is el tudnák sajátítani, és megismerkedhetnek a különböző adatbázisokkal, amelyeket a későbbiekben használni is tudnak. Kiemelten fontosnak tartjuk a magyar történelem megismerése szempontjából, hogy a közoktatásban résztvevő diákok tanulmányaik során legalább egyszer ellátogassanak a Magyar Nemzeti Levéltár intézményeibe és közel kerüljenek azokhoz az elsődleges forrásokhoz, melyekről ismereteiket a tankönyvekből szerzik. Kulcskérdés a pedagógusok képzésében való levéltári részvétel. A pedagógus-továbbképzés célja, hogy a pedagógusok megismerkedjenek a levéltárban őrzött kultúrincsekkel, melyek részét képezik nemzeti örökségünknek. A levéltári források megismerésével, azok oktatásban történő felhasználásával erősíthető a nemzeti identitás. A levéltári képzésen keresztül a résztvevők tapasztalatot szereznek a levéltári tartalomnak és az oktatásnak leginkább megfelelő eszközök megválasztására és alkalmazására, a tanulók közötti interaktivitást inspiráló tanulási környezet biztosítására. Az élményalapú ismeretsajátítás kulcsfontosságú a hazafias nevelés és a magyar múlt megismertetése érdekében.

c) A határon túli magyar vonatkozású anyagok iránti felelősségvállalás

— a Kárpát-medencei Magyar Levéltárosok Módszertani Központja

A határon túli magyar levéltári iratok feldolgozása egyre sürgetőbbé válik magyar szempontból, mert folyamatosan csökken, lassan meg is szűnik a magyarul is tudó levéltárosok száma, és az egyre fogyatkozó levéltárosi állomány nem képes az iratok feldolgozására. Szlovákiában az északi megyékben már nincsenek magyarul tudó levéltárosok, Erdélyben egy-két levéltárban van csak magyarul tudó, Szerbiában egyelőre nem rossz a helyzet, de az idősebb generáció folyamatosan

nyugdíjba megy. Horvátországban egyáltalán nincs magyarul tudó levéltáros. A hungarika-feltárás szempontjából már az is komoly kihívás, hogy megtudjuk, a határon túli levéltárak egyáltalán mit őriznek. Ezen a helyzeten nagy ívű digitalizációs programok segítenének. Ez az infrastruktúra fejlesztésen túl nagyarányú humán erőforrást is igényelne, elsősorban az adott országban. Az iratokat ugyanis elő kell készíteni digitalizálásra, ami komoly magyar levéltárosi szaktudást igénylő feladatot jelent. A külföldi kollégák segítése az iratok rendezésében, megfelelő segédletek elkészítésében csak egy államilag támogatott, szervezett program keretében valósítható meg. Ennek megvalósítása egy gyakornoki program keretében lenne a legcélszerűbb. Az MNL koordinálásával végzős egyetemi hallgatók és frissen diplomázott fiatal szakemberek mennének ki határon túli levéltárakba.

A nemzeti társadalompolitikai célok elérése érdekében kiindulópontnak tekintettük, hogy a kultúrához, a nemzeti kulturális örökséghez történő, korlátozásoktól mentes hozzáférés alapvető emberi, állampolgári jog mind a határon innen, mind a határon túl élő magyarság számára. A Magyar Nemzeti Levéltár országos hatáskörű közgyűjteményként, tagintézményei révén jelentős nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Feladatunknak tekintjük a határon innen és túl élő magyarok számára a társadalmi emelkedéshez, a nemzeti és lokális önzonosság-tudat megőrzéséhez és ápolásához szükséges értékekhez való hozzáférés biztosítását, a magyar identitás erősítését, a kulturális szolgáltatások terén a kulturális javakhoz való hozzáférés esélyének növelését, a magyar kultúra külföldi megjelenésének erősítését. Kitűzött társadalompolitikai céljaink elérése érdekében szakmai képzéseink folyamatos kiterjesztését tervezzük egyes határon túli magyar partnerintézmények dolgozói részére. A partnerintézmények számára kínált képzési programot a helyi igényeknek és szükségleteknek megfelelően állítjuk össze. Mindezt nemzetpolitikai kulturális, oktatási misszióként fogjuk fel, amely erősíti a határon túli magyar kollégákkal az együttműködést, másrészt elősegíti a külföldi kollégák felkészültségét a magyar vonatkozású iratanyagok (hungarika) kezelése során. Hosszú távon azonban a levéltárosok számára szóló képzéseket rendszeressé kell tenni. A rendszeres képzéseket a Kárpát-medencei Magyar Levéltárosok Módszertani Központjának felállítása biztosítaná (Piliscsabán). Egy ilyen kutatóbázis és továbbképzési intézmény alkalmas lenne nemzetközi szakmai workshopok, képzések koordinálására is. A Magyar Nemzeti Levéltár az Európai Unió levéltáraival jelentős kapcsolatokat épített ki, néhány bizottságban az MNL munkatársainak vezető szerepe van. Mindez alapot adhat arra, hogy nemzetközi workshopokat, nemzetközi projekteket és képzéseket hozzunk haza. Ezt eddig a megfelelő hely hiányában a Levéltár nem tudta megtenni, de ha megfelelő szállást, ellátást és szakmai programot tudunk kínálni a résztvevőknek, akkor jó eséllyel fognak Magyarországra jönni. A Módszertani Központban a magyar közigazgatás számára is lehet hatékony képzéseket, projekteket szervezni. Az elektronikus iratkezelés következtében felmerülő kérdések, problémák kezelésére kínálna a Magyar Nemzeti Levéltár szakmai képzéseket. Egy-két napos oktatások segítenék

a közigazgatási kar tagjai és a levéltárosok közötti eszmecsere, a kapcsolatok elmélyítését, a konstruktív problémamegoldást.

A Magyar Nemzeti Levéltár mint a legrégebbi és országos intézményi hálózattal rendelkező magyar kultúrstratégiai intézmény támogatása, fejlesztése az egész magyar társadalom és a magyar állam érdekében történő, megtérülő befektetés! Olyan 21. századi átalakítást és megoldásokat kínál a levéltár a közigazgatásban és a kultúra területén, aminek gazdaságélénkítő hatásai is vannak (infrastruktúra-fejlesztés, részvétel az európai iratkezelési, irat- és tartalomértékelési vezető know-how kidolgozásában).

III. Támogatási igény / ütemezés

A Magyar Nemzeti Levéltár bekapcsolódása a digitális ökoszisztémába, az új informatikai technológiák és a mesterséges intelligencia alkalmazása a Magyar Nemzeti Levéltárban stratégiai cél, amelynek megvalósításához szükség lesz **2022-től 1,5 milliárd forintra, ami beépülne az MNL költségvetésébe**. A támogatás az infrastruktúra kiépítéshez, az új tudással rendelkező szakemberek személyi kiadására és képzéséhez szükséges.

A Magyar Nemzeti Levéltár őrzetében lévő iratok szélesebb társadalmi hasznosítása is stratégiai cél, ennek megvalósításához 2022-ben 300 millió Ft, 2023-ban további 200 millió Ft szükséges, amely összegek 2022-től beépülnének az MNL költségvetésébe. A támogatás eszközbeszerzéshez és a munkatársak képzéséhez szükséges.

IV. Megfelelés az ágazati stratégiák eszmei háttereként jegyzett dokumentumban foglaltaknak

Amint azt a jelen stratégia alapvetéseiben is jeleztük, **a Magyar Nemzeti Levéltár nemzetben gondolkodik és cselekszik**. A család, a lakóhely és a közösség, tágabban a nemzet közössége fogja össze és erősíti az egyén identitását. Mindhárom szint (család, lakóhely és nemzet) történetének legfontosabb őrzőhelye a levéltár. A múzeum tárgyak őrzőhelye, a levéltár történeteké. Egyetlen tárgy sem képes a története nélkül identitásképző és -megtartó lenni. A „Szent Korona” mint a nemzet egységének jelképe sem maga hordozza a történetét, hanem a hozzá kapcsolódó levéltári forrásokon keresztül. **Nemzeti identitást a levéltári dokumentumok nélkül nem lehet megtartani, sem erősíteni**. Sajnálatos, hogy az oktatásban is csak alig jelent meg eddig a levéltár, pedig a készségfejlesztésen keresztül (pl. olvasásértés) a képességek fejlesztéséig (pl. forráskritika), egészen a nemzeti tudat építéséig és megerősítéséig terjed a levéltári iratok hatása.

A **keresztény-nemzeti kulturális örökség beazonosítására, megóvására, megőrzésére és továbbadására** csak egyetlen példa: a Magyar Nemzeti Levéltár legrégebbi (egyben Magyarország második legrégebbi) oklevele 1109-ből származik, és

Szent István királyunk hiteles oklevelének Könyves Kálmán kori átirata. **A Mohácsig tartó időszakból több mint 100 000 középkori oklevelet őriz a MNL.** A katolikus magyar királyság kiépülésének és megszilárdulásának, az I. Hunyadi Mátyás alatt Európa egyik legerősebb államának történeti foglalata ez a gyűjtemény. Ausztrián kívül egyetlen szomszédunk sem rendelkezik ilyen történelmi örökséggel! Ez a pótolhatatlan érték teljeskörűen digitalizálva van, az eredetit csak ritkán kell elővenni, a digitális állomány pedig korlátozás nélkül hozzáférhető a világhálón. Csak az Országos Levéltár közel 100 kilométer iratanyagot, a Magyar Nemzeti Levéltár összesen 300 kilométer iratanyagot őriz 1109-től napjainkig a jövő számára. A nemzet egyetlen példányban fennmaradt történelmi örökségét, egyben az állam és az állampolgár jogait biztosító iratok sokaságát!

Magyarország legrégebbi közgyűjteménye, a magyar államiság és a magyar történelem egyedi dokumentumait védő intézmény, a 2021-ben 265 éves Országos Levéltár a nemzet kulturális örökségének egyik őrzője, **a nemzet emlékezte.**

Az évszázadok során fennmaradt gyűjtemény megjeleníti és dokumentálja **a nemzet írott örökségét.** A Magyar Nemzeti Levéltár maradandó értékű anyagán keresztül alakítója a nemzet, a kisebb és nagyobb helyi közösségek, valamint nem utolsósorban az egyes emberek azonosságtudatának.

Az ősök és hagyományaik ismeretét a legteljesebben a Levéltár képes szolgálni. Kisebb megszakításokkal a 17. századtól napjainkig rendelkezésre állnak az anyakönyvek, a különféle összeírások, amelyek segítségével a családfákat fel lehet tárni. A 10 éves korosztálytól kezdve az idősekig, minden állampolgárnak **kínálunk programokat a saját családjá, felmenői megismeréséhez.**

Közös kulturális kincseink felkutatása, bemutatása és gyarapítása a Levéltár állandó feladata. A 20 megyei levéltár és az Országos Levéltár évente közel 40 kiadványt publikál. Ezek a részben alap kutatásokon nyugvó tanulmányok az egész országban hatnak, több ezer állampolgárt érnek el. Online és valós kiállítások, online és papíralapú forráskiadványok, az oktatás számára készített digitális, online oktatólapok stb. mind azt a célt szolgálják, hogy a társadalom tagjait minél szélesebb körben megszólítsák, elérjék a levéltárak. **A digitális kor kihívásainak megfelelően** az információs társadalom releváns és nélkülözhetetlen memória-intézményévé vált a levéltár. Képes elektronikus iratokat átvenni, hosszútávon megőrizni és használatra bocsátani azokat. Magas színvonalú informatikai rendszerünkkel a központi közigazgatás szolgáltatásaihoz kapcsolódunk. Hagyományos iratanyagaink tömeges digitalizálása és elérhetővé tétele révén a hazai és európai tartalomszolgáltatók kínálatát gazdagítjuk. A levéltár működésének fő célja, hogy folyamatosan biztosítsa közös európai történetünk és sajátos magyar hagyományaink, továbbá elődeink tapasztalatainak megismerését. Az évszázados **hagyományokra épülő levéltár az új korszak kihívásaira is választ ad.** Mára Magyarországon is kialakult az úgynevezett „digitális ökoszisztéma”, amely felhasználók millióit és eszközök tízmillióit köti össze egyre nagyobb kapacitású hálózatokkal és egyre összetettebb elektronikus szolgáltatásokkal. Egyre több csatornán, egyre több tartalom és szolgáltatás válik

elérhetővé egyre több felhasználó számára. A digitális szolgáltatások a gazdaság, a politika, a társadalom és a magánélet legtöbb színterén és mozzanatánál jelen vannak, legyen szó kommunikációról, oktatásról, egészségügyről, energetikáról, környezetvédelemről, közlekedésről, biztonságról vagy akár szórakozásról.

Az MNL fontos küldetése és feladata, hogy a társadalmi felelősségvállalás jegyében a XI. századtól kezdve napjainkig őrzött **kulturális közjavakat gyűjtse, megőrizze és a legszélesebb körben hozzáférhetővé tegye.**

A magyar **nemzeti kultúra sokgyökerűségét** más fórumok mellett például a levéltárakban rendezett kiállításokon is bemutatjuk, amelyek kiváló lehetőséget biztosítanak arra, hogy az általunk őrzött nemzeti értékeket megismertessük az érdeklődőkkel. 2020 tavaszáig, másfél évig volt látogatható az Országos Levéltár népszerű kiállítása, *Kik vagyunk?* címmel. A magyarországi nemzetiségek és kisebbségek történetét bemutató interaktív kiállítás és a katalógus jó visszhangra talált tudományos körökben éppúgy, mint a sajtó és a közvélemény előtt. Több ezer iskolást fogadtak a felkészült tárlatvezetők. 1000 éve áll az ország és él benne a nemzet, amely nemzetiségeinek sokszínű kultúrájával gyarapodott.

A fiatalság szellemi és érzelmi fejlődésének biztosítására dolgoztuk ki a **levéltárpedagógiai programjainkat**. Az első levéltár-pedagógus állást az Országos Levéltárban szerveztük meg még 2010 előtt. Azóta a legtöbb magyar levéltár (az MNL hatókörén kívül eső levéltárak is, sőt határokon túli magyar levéltárak is) átvette a módszert és használja programjainkat. Törekszünk arra, hogy a Nemzeti Alaptantervhez igazodva az általános iskolai és középiskolai képzésben, sőt a felnőttoktatásban is hasznosuljanak a programjaink. Az oktatáson túl pedig a legfőbb célunk, hogy a hazafias életszemlélet kialakításában és megtartásában tevékenyen részt vegyünk.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a levéltárak **alapfeladatainak változásával** a levéltári tevékenység már nem csak a maradandó értékű forrásanyag átvételére, megőrzésére és kutathatóságának biztosítására korlátozódik, hanem a levéltári anyagot használó és a levéltárral megismerkedni kívánó célközönség igényeit kielégítő szolgáltatást is nyújt. A jövőben alapvető feladat számunkra, hogy új egyensúlyt hozzunk létre, és ennek keretében biztosítsuk a fejlődést a hagyományok tiszteletben tartása és a modernizáció követelményeinek együttes figyelembevételével. A szolgáltató levéltári tevékenység széles értelmezését a hazai kulturális piac igényei, a globalizáció levéltári területen való megjelenése, az európai integráció adta kihívások és lehetőségek, az internet és az informatikai lehetőségek általánosabbá válása, a társadalmi és a kulturális igények megnövekedése hívta életre.

A levéltári közművelődési tevékenység terén a levéltárakkal szemben támasztott társadalmi elvárásoknak megfelelően olyan információ-szolgáltatási modell kialakítására van szükség, amely megfelel a változó igényeknek és folyamatosan új szolgáltatásokat kezdeményez.

Olyan intézményre van szükség, amely a szolgáltató levéltár elve alapján **kinyitja a levéltárat** a szélesebb értelemben vett látogató közönség, az állampolgárok és

az állam által működtetett, közfeladatot ellátó szervek előtt. A kulcsszó tehát a nyitott és szolgáltató levéltár. Ebben a munkában feladatunk a levéltárosok szakmai tevékenységét a társadalommal megismertetni (kiállítások, rendezvények által), így növelve a **levéltárak társadalmi elismertségét és érdekérvényesítő képességét**. A levéltári feladatok hatékony elvégzésével hosszútávon elérhető, hogy erősödjön a levéltáros szakma társadalmi ismertsége, és növekedjen a levéltár, a legkorábban alapított közgyűjtemény tekintélye.

Legrégebbi magyar közgyűjteményként, folyamatosan megújulva a levéltár a jövő szolgálatában dolgozik. Elődeink az elmúlt századokban megvetették a modern magyar levéltárügy alapjait. A jelenlegi kormány támogatásával a Magyar Nemzeti Levéltár strukturális és funkcionális átalakulása lehetővé teszi az elkövetkező századokban is a magyar állam építő szolgálatát.

V. Társadalmi hasznosulás

Reményeink szerint a stratégiánk következtében a Magyar Nemzeti Levéltár olyan hagyományos értelemben vett **örzöhelyé, de egyben a jövőbe mutató kutatóbázissá és képzőhelyé válhat**, ahol a legjelentősebb európai és tengeren túli szakmai ismeretek termékenyítik majd meg az információ- és adatbányászattal kapcsolatban a levéltári tudást.

Az MNL-nek mint országos hálózattal rendelkező kultúrstratégiai intézménynek fontos szerepe lehet az egyes **magyarországi régiók, megyeszékhelyek jövőbeni fejlesztése** terén. Ennek számos pozitív példája már most kialakulóban van: pl. a miskolci Tudásközpontnak az egyetemmel közös fejlesztése, vagy a zalaegerszegi beruházási tervek a várossal és az Innovációs és Technológiai Minisztériummal közösen.

A levéltári szakterület feladatainak ki kell terjedniük a levéltári anyagot használó és az épületbe látogató célközönség egyre szélesebb igényeit kielégítő szolgáltatások bevezetésére és működtetésére is; így előnyben kell részesíteni a felhasználók számára esetenként az online, távoli hozzáférést biztosító alkalmazásokat és szolgáltatásokat, a felhasználói szükségletek szerint személyre szabott adatszolgáltatási és elektronikus levélben nyújtott tájékoztatási formákat.

A *Digitális gazdaság* területén a mesterséges intelligencia és a gépi tanulás a levéltári anyag feldolgozásának új, hosszú távú idősorokat felhasználó, a társadalmi, kulturális és gazdasági minták prediktív megértésének lehetőségét teremti meg. **A technológiák levéltári alkalmazása**, valamint az eddiginél szélesebb körű közigazgatási felhasználásuk, és a nyílt adatokkal kapcsolatos szabályozás az állampolgárokat, a gazdasági társaságokat, és az állami szerveket hatékonyan segíti jövőbeni döntéseik megalapozottabb meghozatalában. Az új, intelligens szolgáltatások fejlesztése révén széles körben hozzáférhetővé váló levéltári anyag várhatóan óriási hatással lesz a kultúrára, az oktatásra, az egészségügyre, a turizmusra és a kreatív iparágakra, sőt az intelligens városokra és a politikai szintű tervezésre is.

VI. Kapcsolódás más stratégiákkal

Az MNL középtávú stratégiája szorosan kapcsolódik a *Nemzeti Infokommunikációs Stratégia*, továbbá a *Digitális Nemzet Fejlesztési Program* alapján készült *Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia* (KDS) és a *Digitális Jólét Program* végrehajtásához, sőt kiemelt szerepet szán a *Digitális Oktatási Stratégia* céljai támogatásának. A nemzetközi standardként működő *Open Archival Information System* (OAIS) alapján építjük fel minden nyilvántartásunkat és adatbázisunkat.

VII. Nemzetközi vonatkozás

A Magyar Nemzeti Levéltár rendkívül fontos hazai és nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Egy reprezentatív válogatás a nemzetközi partnerek köréből: az MNL tagja több nemzetközi szervezetnek, társaságnak (például: *International Council on Archives*, ICA; *European Archives Group*, EAG; *European Board of National Archivists*, EBNA; *International Holocaust Remembrance Alliance*, IHRA). Jelentős tevékenységet fejtenek ki a MNL munkatársai, vezetői ezen szervezetekben. Ennek is köszönhető, hogy a magyar levéltárügy megítélése nagyon is kedvező Európában és a tengeren túl. A Magyar Nemzeti Levéltár nemcsak a tagság révén, hanem intenzív együttműködésekben keresztül is élénk nemzetközi kapcsolatokat ápol (például: *United States Holocaust Memorial Museum* – Washington, USHMM; Orosz Levéltári Ügynökség – Moszkva, *Roszarchiv*; *Bundesarchiv*, Berlin; *Institut für Zeitgeschichte* – München / Berlin, IfZ; *Ludwig Boltzmann Institut für Kriegsfolgenforschung*, Graz, Wien, Raab). A magyar vonatkozású iratok, a hungarika-feltárás és -hazahozatal miatt az MNL lényegében minden földrészen érdekelt, és e célból igyekszik a nemzetközi tagságát is kihasználva aktív levéltári együttműködések kialakítását más nemzeti levéltárakkal. Lényegében ugyenezen célból, de valós küldetesként jelen van a Magyar Nemzeti Levéltár valamennyi szomszédos országban, ahol írott magyar örökség található.

Egy erős, határozott küldetéstudattal és célokkal rendelkező Magyar Nemzeti Levéltárat minden nemzetközi partner elfogad. Középtávú stratégiánk megvalósításában bizton számíthatunk külföldi kapcsolatainkra, és partnereink is biztosan figyelemmel kísérik jövőbe mutató terveinket.

A stratégia elkészítéséhez nyújtott segítségéért köszönettel tartozunk Csonka Laurának, Farkas Andreának, Hegedűs Istvánnak, Németh László Sándornak, Ráczy Györgynek, Spáthné Sajben Szilviának, Szatucsek Zoltánnak, Szőke Zoltánnak és Závoczki Adriennek, a Magyar Nemzeti Levéltár munkatársainak.

Budapest, 2020. szeptember 20.

STRATEGY OF THE NATIONAL ARCHIVES OF HUNGARY In the service of the modern Hungarian state and culture, 2021–2025

The National Archives of Hungary were established in 2012 in accordance with the intentions of the Government by merging the National Archives of Hungary and the twenty county archives. The established institution is the largest (it employs nearly 700 people at 78 sites) and has the oldest history (the law on the establishment of the archives were issued in 1723) among the public collections in Hungary. The period since integration has been the years of creating the framework and conditions for the unified professional work. Today, however, it has become inevitable that the National Archives will have a unified mission for the 21st century. Due to this, the short-term strategy of the institution has been developed, which will define the tasks for the next five years, but will place the archives on a trajectory that will lead to a more distant future.

We insist that the National Archives of Hungary are a national, scientific and cultural public collection that also performs administrative tasks, but we have defined the goals along which the social utilization of the archives will be much wider in the future. Such a task, in addition to the identity-forming power of the archives, is the more efficient processing and publication of the information or data content of the records held by the archives using modern IT technologies and artificial intelligence.

The short-term strategy of the institution between 2021 and 2025 serves the future alongside traditions and the preservation of historical values.

